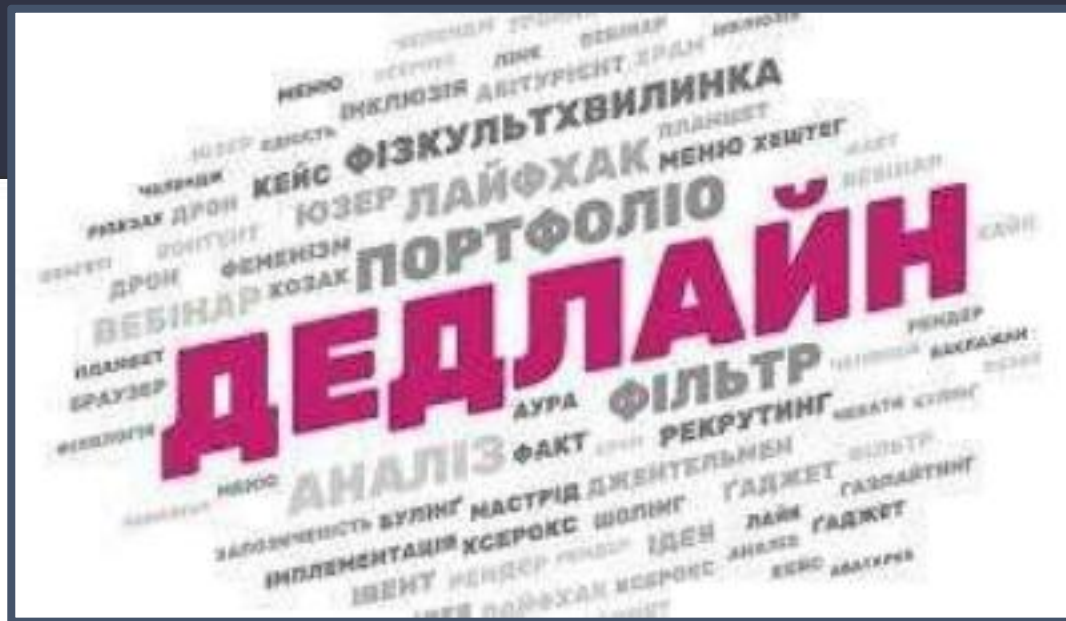

14.09.2023

Урок №7

Групи слів за походженням власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова

Мета: поглибити знання учнів щодо слів за походженням; удосконалити вміння визначати групи слів за значенням, правильно вживати їх у мовленні; виробляти вміння добирати українські відповідники до слів іншомовного походження; аргументовано доводити приналежність слова до певної групи.

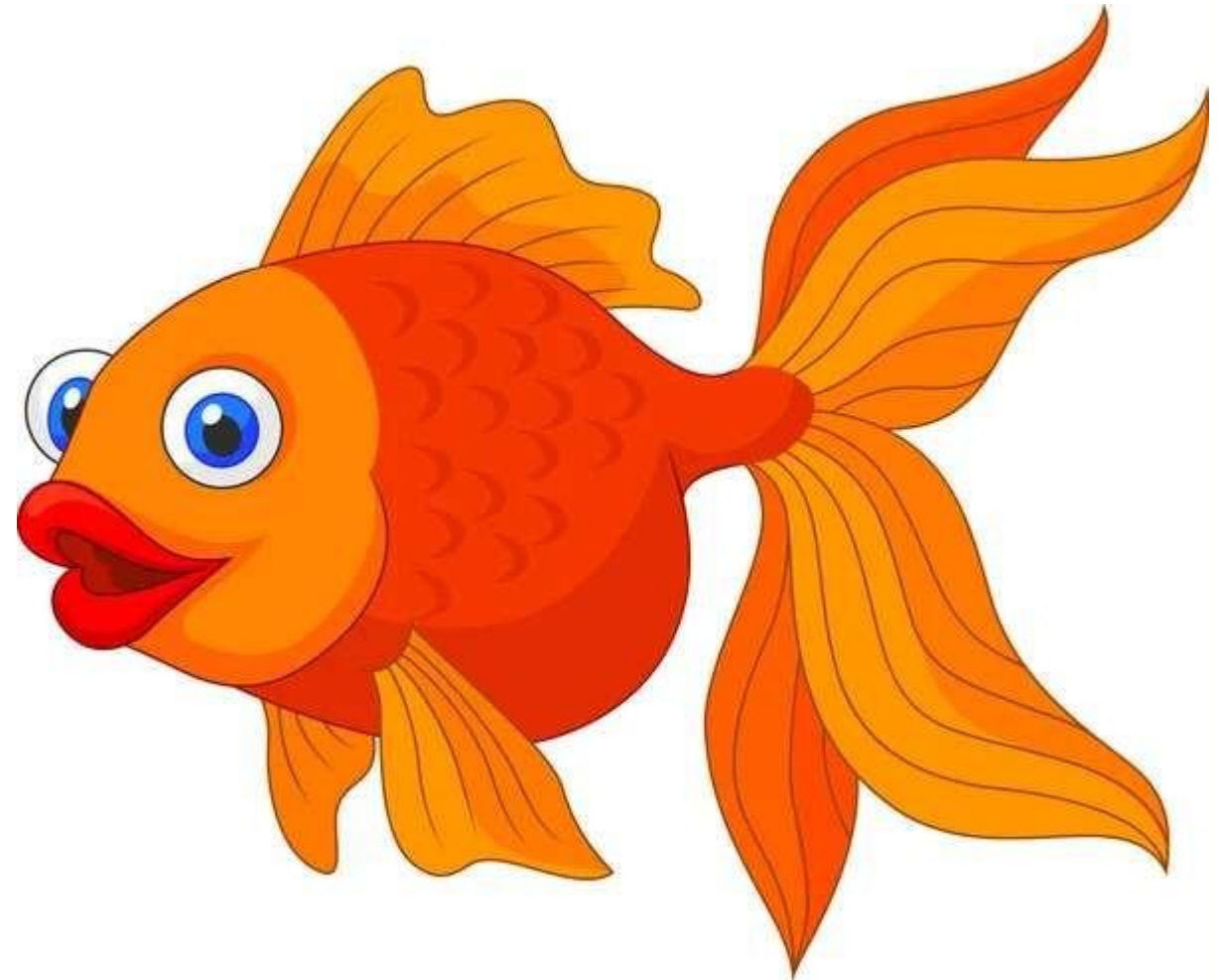
**Уже дзвінок нам дав сигнал:
Працювати час настав.
Тож і ми часу не гаймо
Роботу швидше починаймо.**

Емоційне налаштування «Екран настрою»

**Загадайте бажання на
урок. Золота рибка
виконає всі ваші
бажання. За допомогою
цієї золотої рибки нас
будуть на уроці
супроводжувати успіх
та вдача!**

**А як ти попрацював
вдома?**

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

затя́тий. Який уперто наполягає на
своєму, намагається зробити по-своєму,
домагається свого; упертий

Вправа 57. Розгляньте схему. Що ви дізналися про групи слів за походженням? На які запитання тут є відповідь? Передайте її зміст своїми словами

ГРУПИ СЛІВ ЗА ПОХОДЖЕННЯМ

Власне українські слова — це найдавніші в мові слова, що виникли одночасно з тими поняттями, які називають. Вони відображають довколишній світ українців і те, як люди бачать і сприймають його.

Іншомовні слова — потрапили в нашу мову по-різному внаслідок культурного обміну, під час торгівлі між народами, внаслідок воєнних конфліктів тощо.

В українську мову примандрували слова майже з усіх мов: з латинської, грецької, англійської, французької, німецької, польської, тюркських мов тощо. Запозичення можуть збагачувати мову і шкодити їй.

Вправа 58. Розгляньте слова, записані ліворуч і праворуч. Які запозичення, на вашу думку, збагачують мову, а які — шкодять їй? Відповідь обґрунтуйте

1) **грошові одиниці**: ліра,
лат, крона, фунт
стерлінгів, долар;
2) **національні страви**:
паелья, паста, суші;
3) **одяг**: сарі, кімоно,
пончо;
4) **танці**: фламенко,
лезгінка, сальса, самба,
танго.

Допис — пост,
виклик — челендж,
світлина — фотографія,
наплічник — рюкзак,
цькування — булінг,
летовище — аеродром,
мить — момент,
зміна — ротація,
славень — гімн

Вправа 59. Прочитайте і запишіть речення. Поміркуйте, які з виділених слів
власне українські, а які — запозичені

1. Подейкують, що він тут мешкає змалечку. 2. Ніхто раніше й не думав самотужки робити багнюку або порпатися в калюжі. 3. «Напевно, якийсь квест для хлопчиків», — подумала Катруся. 4. У центрі кімнати стояв який химерний прилад, схожий на термінал із сенсорним дисплеєм. 5. «Невже я сплутала монітори?» — розгубилася Катруся. 6. Раптом атракціони в ігроленді замиготіли яскравіше (В. Кохан).

Вправа 60. З дитинства нас оточує сила-силенна власне українських слів. Кожен із нас пізнавав світ на дотик, запах і через слово. Розгляньте малюнок і поясніть здивованим малятам, що означають ці слова

Осоння?

Благенький?

Зеленавий?

Паркан?
Живопліт?

Овва?
Мжичка?

Багаття?

Гай? Луг?

?

Вправа 60. З дитинства нас оточує сила-силенна власне українських слів. Кожен із нас пізнавав світ на дотик, запах і через слово. Розгляньте малюнок і поясніть здивованим малятам, що означають ці слова

Вирій?

Равлик?
Слимак?

Буслик?

Окраєць?

Призьба?

Долина?

Світанок?

Левада?

Веселка?

Човенце?

Обрій?
Виднокіл?

?

Вправа 61. Пригадайте і запишіть за відведений час якомога більше запозичених слів, що мають у нашій мові відповідники. Яким із них варто надавати перевагу?

Аеропорт – летовище, алфавіт – абетка, аргумент – доказ, біографія – життєпис, журнал – часопис, карта – мапа, менеджмент – управління, фонтан – водограй, вай-фай – бездріт, фото – світлина, планшет – гортайчик.

 BCIM
pptx

Вправа 62. Прочитайте слова. Виберіть будь-яку пару слів і складіть із ними діалог, в основі якого має бути пропозиція одного зі співрозмовників і згода іншого

Глосарій — словничок, дисонанс — розлад, голкіпер — воротар, кутюр'є — кравець.

Вправа 63. Не знаючи вас, ми ось так зобразили світ ваших захоплень.
Розгляньте малюнок і скажіть, чи збігаються наші уявлення про вас зі
справжніми вашими захопленнями. Що б ви змінили?

ДВАДЦЯТЬ УЛЮБЛЕНИХ ЗАНЯТЬ

Як давно ви це робили?

Читати
книжки!

Збирати
гриби!

Співати
пісні!

Вишивати!

Збирати
ЛЕГО!

Це планове заняття?

Дивитися
на воду...

Гуляти
в лісі...

Чаювати з
друзями...

Сидіти
в дощ біля
каміна...

Рибалити!

Вправа 63. Не знаючи вас, ми ось так зобразили світ ваших захоплень.
Розгляньте малюнок і скажіть, чи збігаються наші уявлення про вас зі
справжніми вашими захопленнями. Що б ви змінили?

ДВАДЦЯТЬ УЛЮБЛЕНИХ ЗАНЯТЬ

Що ви відчуваєте, коли робите це?

Плавати!

Подоро-
жувати!

Милуватися
квітами...

Малювати!

Дивитися
цікавий
фільм!

Ви робите це самі чи з кимось?

Кататися
на лижах!

Грати
в шахи!

Дивитися,
як сходить
сонце...

Їздити на
велосипеді!

Слухати
гарну
музику!

затя́тий

Зверніть увагу на «слово дня». Що воно означає? Чи можете ви його вжити стосовно себе? Скажіть про це реченням. Доберіть і запишіть ключові слова, що визначають зміст ваших захоплень. Які з них власне українські, а які — запозичені?

Чи потрібні мові запозичення? Які саме?
Наскільки важливо для людини мати
захоплення?

Виконайте вправу 64.

*Короткий запис у щоденник
с. 29-30 впр. 64.*

Рефлексія. Вправа «Відкритий мікрофон»

- Сьогодні я дізнався...
- Було цікаво...
- Було складно...
- Я зрозумів (-ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився (-лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг / змогла...

